

Stine Moen

Implementering av felleselementer i foreldreveiledning

**Masteroppgave i Familiebehandling
OsloMet – storbyuniversitetet
Fakultet for samfunnsvitenskap**

Forord

Denne masteroppgaven er resultatet av tre års deltidsstudier i Familiebehandling ved OsloMet. Veien frem hit har vært lærerik, givende og krevende. Det har tatt tid å finne en god balanse mellom jobb, studier og familieliv og i enkelte perioder fikk jeg det ikke til.

Til gjengjeld har jeg fått muligheten til å fordype meg i tema som interesserer meg og som har gitt meg vekst, både faglig og personlig. Jeg har fått anledning til å se utøvelsen av faget mitt utenifra ved å få lytte til beskrivelser og diskusjoner rundt praksisen jeg selv utøver daglig som familieveileder i barneverntjenesten. Jeg mener det har bidratt til å styrke min kritiske og refleksive kompetanse samtidig som kompleksiteten i det til tider har overveldet meg.

Takk til veilederne mine Simon Innvær fra OsloMet og Kåre Sten Olavsén fra RBUP, for støtte og hjelp til å reflektere, systematisere og til slutt skrive en tekst som forhåpentligvis er relevant for feltet det er ment for. Kåre Sten Olavsén gikk dessverre bort før denne oppgaven ble ferdig.

Takk til kollegaer ved Lørenskog Barneverntjeneste som har holdt ut med meg i en stressende periode, takk for all støtte og oppmuntring. Og til ledelsen for innvilget studiepermisjon. Jeg anser meg som privilegert som har fått mulighet til å studere mens jeg er i jobb.

Og sist, men ikke minst, takk til familien min som har stilt opp og støttet meg hele veien.

Lørenskog, 14.11.2021

Stine Moen

Innholdsfortegnelse

Kappe	4
1 Innledning	4
2 Teoretisk rammeverk og tidligere forskning.....	5
2.1 Evidensbegrepet.....	5
2.3 Felleselementprosjektet	6
2.4 Felleselementene i praksis	7
3 Metode og data.....	8
3.1 Vitenskapsteoretisk ståsted.....	8
3.2 Forskningsdesign	8
3.3 Kvalitativ metode	9
3.4 Samutviklingen.....	9
3.5 Data.....	10
3.6 Tematisk analyse	10
3.7 Pålitelighet og gyldighet.....	12
3.8 Etske betraktninger	14
4 Funn	14
5 Diskusjon og konklusjon.....	15
Litteraturliste.....	16
Artikkel: Implementering av felleselementer i foreldreveiledning.....	17
Sammendrag	17
Abstract.....	17
Innledning	18
Felleselementene.....	19
Teoretisk tilnærming.....	20
Implementering.....	20
Samutvikling- et ledd i implementering	21
Gjennomføring av samutvikling.....	21
Metode og data.....	22
Resultat og diskusjon	23
Felles forståelse	23
- ulik praksis	24
Hvor likt skal det være?.....	25
Samarbeidet	27
Brukermedvirkning.....	28
Forhold ved terapeuten	29
Fellesfaktorer.....	29
Avslutning.....	30
Litteratur:	32
Vedlegg 1	35
Vedlegg 2.....	41

Kappe

1 Innledning

Lov om barneverntjenester (1922) regulerer barnevernets arbeid og skal sikre trygge oppvekstvilkår for barn og unge i Norge. Omsorgssvikt og mishandling av barn gir negative psykologiske, fysiske, sosiale og økonomiske langtidskonsekvenser. Dette fører ikke bare til dårligere livskvalitet for det enkelte barn, men gir også store samfunnsmessige omkostninger. Skillet mellom omsorgssvikt og mishandling er utydelig og det er viktig å bemerke at barn som vokser opp under slike forhold, ofte opplever flere former samtidig, eller gjennom oppveksten. Dette fører til mer gjennomgripende konsekvenser for barnet (Kvelling 2015). Det er derfor avgjørende for barnevernet å ha effektive tiltak som kan endre barnets omsorgssituasjon når det forekommer omsorgssvikt og mishandling. I Norge har barnevernet en rekke evidensbaserte foreldreveiledningsprogrammer som kan settes inn som hjelpetiltak etter lov om barneverntjenester kapittel 4 (1992). At en metode er evidensbasert, innebærer at effekten av den er bevist på bakgrunn av en systematisk innsamling av god dokumentasjon, helst fra randomiserte kontrollerte studier og metaanalyser. Forskning viser at kun en liten andel av barnevernets tiltak er fra evidensbaserte programmer, faktisk så lite som 1-2 % (Christiansen et al., 2015). Det er flere grunner til at de evidensbaserte metodene ikke benyttes i barnevernets tiltaksarbeid. Hovedargumentet er at kompleksiteten i det barnevernfaglige arbeidet er så stort at det er vanskelig å finne vitenskapelig dokumentasjon for hvilke metoder eller programmer som dekker familiens hjelpebehov best. Felleselementer er fremmet som et forslag for å møte denne kompleksiteten. Felleselementene er ment å tilby et rammeverk for foreldreveiledning som kan tilpasses den enkelte families behov. Regionsenteret for barn og unges psykiske helse (RBUP øst og sør) startet et prosjekt med hensikt å identifisere felleselementer for så tilpasse dem til norsk barneverns kontekst i 2018 (RBUP). Prosjektet er pågående. Denne oppgaven tar utgangspunkt i implementeringsfasen hvor samutvikling er brukt som metode. Hensikten med studien er å informere den videre implementeringen av felleselementene med innspill og anbefalinger.

Problemstilling: Hva er familieveilederens og foreldrenes erfaringer med felleselementene og hvordan kan disse erfaringene informere den videre implementeringen av felleselementer i barneverntjenesten?

Oppgaven består av to deler, først en kappe som presenterer oppgavens tema, problemstilling og relevans. Her redegjør jeg for relevant teori, knytter an til tidligere forskning og gir metodiske og forskningsetiske overveielser. Til slutt følger et artikkelmanus skrevet for

publisering i Fontene forskning (Vedlegg 1- forfatterveiledning). Her blir oppgavens empiriske grunnlag presentert sammen med relevant teori, diskusjon og avslutning.

2 Teoretisk rammeverk og tidligere forskning

2.1 Evidensbegrepet

Jeg velger å ta utgangspunkt i evidensbegrepet for å sette oppgavens tema inn i en større sammenheng. Felleselementprosjektet svarer til kravet om en evidensbasert praksis og det er dette som gir rasjonale for hvorfor vi skal implementere en slik tilnærming i barnevernet. Ifølge Backe Hansen (2009) finnes det både en snever og vid forståelse av evidensbegrepet. En snever forståelse viser til en forståelse som ikke tar hensyn til kontekst eller etiske avveininger. Det er heller ikke rom for den enkelte praktikers særegne kvaliteter og ferdigheter. Et eksempel på en slik snever definisjon er: «Evidensbasert sosialt arbeid er omhyggelig, eksplisitt og nøye bruk av det som til enhver tid er best evidens når det skal tas beslutninger om velferden til hjelpetrequende personer» (Sheldon og Chilvers, 2002; Smith, 2004, s. 8; Backe Hansen 2009, s.6). Evidensbasert praksis har sin opprinnelse fra evidensbasert medisin (EBM) og viser og har som formål å erstatte ideologi med rasjonalitet. At en metode er evidensbasert, innebærer at effekten av den er bevist på bakgrunn av en systematisk innsamling av god dokumentasjon, helst fra randomiserte kontrollerte studier (RCT) og metaanalyser (Grimen 2009).

Det er blant annet endringer i velferdspolitikken over de siste tiår som har ført til kravet om at profesjonelle skal dokumentere praksisen sin vitenskapelig. Ideen om «New Public Management», som influerte Skandinavia på 1980-tallet, la økende vekt på individuelle velferdsrettigheter. For barneverntjenesten førte dette til styrking av klientenes rettigheter og økt kontroll av barnevernets dokumentasjons- og vurderingsarbeid (Bergmark og Lundström, 2006; Backe Hansen 2009). En sterkere styring av regler og rutiner gjennom retningslinjer og manualisering, åpnet for mer kontroll av yrkesutførelsen og mindre rom for skjønn og autonomi. (Smith, 2004; Backe Hansen 2009). Disse endringene bidro til å forme kravet om en praksis i barnevernet hvor dokumentasjon, evaluering og vitenskapelig kunnskap ligger til grunn: en evidensbasert praksis.

Harald Grimen (2009) hevder evidenstenkningen stadig utvikler seg og er mindre snever enn tidligere. Han mener evidenstenkningen først og fremst er opptatt av hvordan den best dokumenterte forskningen kan nyttiggjøres i profesjonell praksis. En slik utvidet forståelse samsvarer med Elisabeth Backe Hansens (2009) bruk av begrepet kunnskapsbasert barnevern.

«Med kunnskapsbasert barnevern mener vi at barnevernet skal basere fagutøvelsen på best mulig tilgjengelig vitenskapelig kunnskap sammen med utøverens erfaringer, kritiske og etiske vurderinger, brukernes preferanser og med kontekstuelle hensyn» (Barne- og likestillingsdepartementet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet 2009; Backe Hansen 2009, s. 11). Ifølge Backe-Hansen vil en slik utvidet forståelse av evidensbegrepet muliggjøre en kunnskapsbasert praksis i barnevernet fordi den imøtekommer kompleksiteten i arbeidet og anerkjenner behovet for tilpasninger den enkelte utøver må gjøre for å imøtekomme barnas og familienes behov.

I en barnevernfaglig kontekst er det mange hensyn som skal tas og det er ikke gitt hvilken metode eller tilnærming som best egnet når familier strever med komplekse utfordringer. Backe Hansen (2009) argumenterer for at en barnevernfaglig kontekst er unik og at praksisen her skiller seg fra annen evidensbasert praksis. Dette krever tilpasning i hvordan forskning for barnevernsfeltet fortolkes, brukes og gjennomføres. Gough (2007; Backe Hansen 2009) argumenterer for at involvering av brukere og andre aktører er nødvendig i en forskningssammenheng. Han mener barnevernsfeltet bør bruke alle typer forskningsbasert kunnskap, også de som ikke bunnar i en bestemt metodisk fremgangsmåte. En slik forståelse åpner for en tilnærming hvor tilpasning er sentralt. Artikkelen belyser nettopp et slikt tilpasningsarbeid, der en testing av visse felleselementer åpner for tilpasninger i møte med kompleksitet og individuelle behov.

2.3 Felleselementprosjektet

En kunnskapsbasert praksis som blant annet bygger på metoder eller programmer med evidens er etablert i fagfeltet som en legitim og hensiktsmessig måte å kvalitetssikre barnevernets tiltaksarbeid på. Tatt i betraktning at disse metodene sjelden tas i bruk, ønsket forskere ved RBUP å finne ut hva som er felles for de foreldrerettede, relasjonsbaserte endringstiltakene som faktisk fungerer. Ved å identifisere disse felleselementene fra virksomme veiledningsmetoder, ligger en mulighet for å tilpasse dem til familier med komplekse utfordringer i en barnevernkontekst. Felleselementene kan benyttes som en del av et større veiledningsopplegg hvor man kan jobbe med relasjonelle intervensjoner samtidig som man jobber med annen type problematikk. Oppsummert kan vi si at bakgrunnen for felleselementprosjektet er behovet for å sette inn virksomme tiltak der de trengs mest, samtidig som det forankres i en kunnskapsbasert praksis med mulighet for å tilpasse til den enkelte families behov.

Felleselementer deles inn i kategoriene praksis-, prosess- og implementeringselementer. Et praksiselement beskrives som «a discreet clinical technique or strategy (e.g., ‘time out’, ‘relaxation’) used a part of a larger intervention plan» (Chorpita et al. 2005, s. 11). Prosess- og implementeringselementer skal sikre at praksiselementene benyttes i tråd med det opprinnelige programmets rammer og kan for eksempel være opplæring og trening av veiledere eller regelmessige evalueringer av arbeidet (Winje 2019). Flere studier har identifisert felleselementer fra behandlingsprogrammer rettet mot behandling av psykiske lidelser hos barn og unge (Chorpita & Daleiden, 2009; Winje 2019), og strategien med å benytte felleselementer har i flere sammenhenger vist seg å være lovende (Winje 2019). I artikkelen er det praksiselementene som bearbeides i samutviklingsgruppene, referering til felleselementer gjelder derfor disse og ikke prosess- og implementeringselementene.

For å identifisere felleselementene ble det først gjort et innledende litteratursøk som ga en oversikt over psykososiale intervensjoner for barn og unge som hadde opplevd omsorgssvikt og mishandling (Macdonald et al., 2016; Winje 2019). De relasjonsbaserte intervensjonene ble hentet ut og videre identifisert på tvers av studier ved frekvenstilling. 15 intervensjonsstudier ble inkludert i undersøkelsen med et kuttepunkt på 4. Det betyr at et element som fremkom i fire eller flere intervensjonsstudier ble ansett som felles (Winje 2019). Det ble totalt identifisert ti felles praksiselementer, som igjen ble bearbeidet til åtte:

- 1) *Coaching av foreldre i dyadisk samspill med barn*
- 2) *Øke bruk av ros og positiv forsterkning,*
- 3) *Grensesetting*
- 4) *Følge barnets initiativ*
- 5) *Sensitivitet for barnets signaler*
- 6) *Støtte til omsorgsgiver*
- 7) *Bistå med opplæring i foreldreskap*
- 8) *Fremme motivasjon*

Disse ble kategorisert i fem overordnede kategorier: *arbeid med de observerbare interaksjonene mellom barn og omsorgsgiver, foreldreteknikker, forståelse av barnets bidrag, endring av indre representasjoner og psykoedukasjon* (Winje 2019).

2.4 Felleselementene i praksis

Identifiseringen av felleselementene gir praktikerne lite informasjon om hvordan de skal brukes eller i hvilke sammenhenger de vil være mest effektive. Felleselementene er jo ment å tilføre barnevernets tiltakskjede fleksibilitet og mulighet for individuell tilpasning, men hvordan er dette tenkt i praksis? Barth et al. (2012) har foreslått et rammeverk som kan hjelpe

praktikerne å avgjøre dette. Rammeverket presenteres som en pyramide, hvor politikk og verdier utgjør grunnlaget. Dette kan for eksempel være verdier knyttet til «mildeste inngreps prinsipp. Neste steg er praksisprinsipper som beskriver grunnlag for valg, for eksempel informasjon barnets utvikling og behov. Deretter kommer felleselementer som viser til personlige egenskaper hos fagutøverne som for eksempel evne til å danne allianse med familien. Over der kommer felleselementene som gir forslag til hvilken evidensbasert intervensjon som matcher familiens behov best, som for eksempel samspillsveiledning. Deretter kommer de effektive manualbaserte behandlingsprogrammene som matcher familiens spesifikke utfordringer som for eksempel sinnemestringskurs. Øverst finner vi praktikernes egne erfaringer og kunnskaper, som for eksempel kultursensitivitet. Barth et al (2012) foreslår at denne modellen kan ligge grunn for beslutningstaking hvor både fleksibilitet for kontekst og individuelle behov, samt kravet om evidens er ivarett. En slik tilnærming vil også ivareta flere av komponentene i det Backe Hansen kaller en kunnskapsbasert tilnærming (2009). I Norge er arbeidet med felleselementer fortsatt relativt nytt og skal et slikt rammeverk skissert av Barth et al. (2012) fungere i norsk barnevern, er vi avhengige av en god implementeringsstrategi. Dette er tema for artikkelen, hvordan kan praktikere og brukeres erfaringer og beskrivelser av felleselementene informere det videre implementeringsarbeidet?

3 Metode og data

3.1 Vitenskapsteoretisk ståsted

Problemstillingen for denne oppgaven tar utgangspunkt i familieveiledernes og foreldrenes erfaringer. Erfaringer representerer en subjektiv opplevelse hvor mening er sentralt og målet med forskningen er å tydeliggjøre meningsbærende essens i forhold til et fenomen (Lindseth og Norberg, 2004). En fenomenologisk tilnærming innenfor kvalitativ metode, vektlegger subjektive opplevelser ved å studere de erfaringene folk har med fenomenet.

3.2 Forskningsdesign

Saunders et al. (2016) beskriver forskningsdesign som en overordnet plan for hvordan datainnsamling og dataanalyse skal gjennomføres for at forskningsspørsmålene skal besvares og belyses. Det skilles i hovedsak mellom tre typer design; forklarende, deskriptiv og eksplorerende. Der forklarende design har som hensikt å finne kausale sammenhenger, deskriptiv design skal være beskrivende og eksplorerende skal være undersøkende metode (Saunders et al., 2016). For studier som ønsker å stille åpne spørsmål for å utforske, oppnå dypere innsikt eller bedre forståelse for et fenomen, en situasjon eller et problem kan et eksplorerende design være fordelaktig. Denne studien har et eksplorerende design, både fordi

jeg ønsker å undersøke erfaringer med felleselementer, men også fordi tilnærmingen gir en fleksibilitet som tar hensyn til mitt omfattende datamateriale (Ghauri & Grønhaug, 2010).

Det skilles hovedsakelig mellom to ulike forskningstilnæringer; deduktiv og induktiv tilnærming. En induktiv tilnærming viser til at man forholder seg mest mulig åpent til data, mens man ved en deduktiv tilnærming forholder seg til data ved hjelp av eksisterende teori eller kunnskap (Saunders et al. 2016). Felleselementer i en barnevernkontekst er relativt nytt, og det foreligger begrenset med litteratur særlig knyttet til implementeringsarbeid. Ifølge Saunders et al. (2016) er induktiv tilnærming hensiktsmessig ved studier av fenomener som er relativt nye eller lite forsket på. Jeg valgte en induktiv tilnærming hvor jeg lot datamaterialet legge føringer for mitt teoretiske bakteppe og ikke omvendt.

3.3 Kvalitativ metode

I valg av forskningsmetode skilles det hovedsakelig mellom kvalitativ- og kvantitativ metode (Kvale & Brinkmann, 2015). I denne studien anses det som mest nærliggende å velge en kvalitativ forskningsmetode, da denne metoden er velegnet når hensikten er å bidra til mer innsikt og økt forståelse om et fenomen det eksisterer lite forskning om. Kvalitativ forskningsmetode benyttes ofte når individers erfaringer og egenopplevelser undersøkes nærmere og sammenlignes (Kvale & Brinkmann, 2015). Metoden egner seg derfor godt til denne studien som nettopp baserer seg på ulike individers opplevelser og meninger om felleselementene, produsert i samutviklingsgrupper.

3.4 Samutviklingen

RBUP inviterte 3-6 familieveiledere samt en fagleder fra to barneverntjenester på Østlandet til å utgjøre hver sin gruppe. 1-2 foreldrerepresentanter fra en organisasjon for barnevernsforeldre var representert i hver av gruppene, samt 2-3 forskere fra RBUP.

Gruppene hadde 4 workshops hver for seg (til sammen 8). Det var i hovedsak kvinner representert i gruppen, foruten en mann. Utdanningsbakgrunnen til familieveilederne var minimum 3-årig sosialfaglighøyskoleutdanning, noen med videreutdanning, noen med masterutdanning og flere med sertifiseringer i ulike foreldreveiledningsprogrammer.

Workshopene varte i 3-4 timer hver gang. Den ene gruppen hadde 3 møter i stedet for 4.

Workshopene i samutviklingen hadde tydelig og avgrenset struktur:

1. workshop: Enighet om sentrale begreper ved å utarbeide en felles ordliste for prosjektet.

Hensikten med dette er at arbeidsgruppen har felles forståelse av begrepenes innhold.

2. workshop: Bearbeide og tilpasse felleselementene slik at de matcher tjenestenes forhold og behov. Erfarings- og kunnskapsdeling mellom ansatte, brukere og forskere sikrer en praksis som er virksom og nyttig for brukerne og anvendelig for tjenestene over tid.
3. workshop: Fortsettelse bearbeiding og tilpasning.
4. workshop: Utforme en generell struktur for trening og evaluering av felleselementer.

3.5 Data

Datamaterialet bestod av mine refleksjonsnotater og lydopptak fra workshops i samutviklingsgruppene. Det var RBUP som var ansvarlig for lydopptakene. Samtykke til lydopptak ble gitt skriftlig av alle deltakere og ble oppbevart på krypterte og passordbeskyttede lydfiler i henhold til avtale mellom RBUP og meg selv (Vedlegg 2-kontrakt). Underveis var jeg nøye med å anonymisere data som ble skriftliggjort samt å slette lydfiler som jeg var ferdig med, slik at jeg behandlet data i tråd med personvernprinsippene. Lydopptakene fra workshopene ble spilt inn tidsrommet august 2019-december 2019. Prosjektet ble godkjent av NSD Våren 2019. I samråd med veileder tok jeg en beslutning om å velge ut enkelte møter for analyse. Jeg valgte ut data fra workshop 2 og 3 hvor «bearbeiding og tilpasning av felleselementene» var tema. Disse samsvarte best med min problemstilling. Videre besluttet vi at dataene ikke skulle transkriberes i sin helhet, men analyseres ved gjentatt gjennomlytting av lydfiler og notering underveis. Målet med analysen var å identifisere interessante aspekter i materialet som kunne danne mønstre eller tydeliggjøre sentrale tema på tvers av materialet i tråd med tematisk analysemetode (Braun og Clarke, 2006).

3.6 Tematisk analyse

Analysen tok utgangspunkt i prosedyren beskrevet av Braun og Clarke (2006). Fem faser danner grunnlag for analysen som hele tiden beveger seg frem og tilbake mellom innsamlede data, utdrag og analyse.

1. *Bli kjent med data ved å bearbeide.*

Første trinn var å bli kjent med data fra hver workshop. Jeg begynte med å gjennomgå refleksjonsnotatene fra hver workshop jeg hadde deltatt på. Jeg skrev sammendrag fra hvert møte hvor jeg noterte ned sentrale stikkord og mulige tema. Jeg valgte å fokusere på workshop 2 og 3 i studien da jeg mente disse var best egnet til å svare ut problemstillingen min. Deretter organiserte jeg lydopptakene i riktig rekkefølge og lyttet gjennom workshopene mens jeg noterte og transkriberte utdrag. Jeg måtte lytte gjennom materialet flere ganger og brukte mye tid på å notere ned utdrag og henviser til hvor i materialet jeg fant det, slik at jeg lett kunne finne det igjen senere.

2. *Lage koder og legge til relevant data til hver kode*

Det andre trinnet var å lage koder og knytte data til kodene. Etter bearbeidingen, hadde jeg mange refleksjoner og tanker rundt hvordan jeg skulle strukturere og samle det jeg hadde produsert så langt. Jeg valgte ut koder som jeg skrev på et stort ark og noterte ned ord eller sitater som hørte til og hvor i materialet det dukket opp. Jeg brukte ulike farger for hver kode og markerte med flere farger når det var sitater som passet inn under flere koder.

3. *Søke etter tema*

Neste trinn var å sortere kodene inn i hoved- og undertema. Sentrale refleksjoner her var, hvilke koder hører sammen og hvilken sammenheng er det mellom dem? Hvordan identifisere viktige hovedtema? I denne fasen besluttet jeg å føre alle notatene mine fra store ark over til tekstbehandling på pc. Dette gjorde det lettere for meg å flytte på og organisere utdragene mine. Jeg endte opp med følgende tema: forståelse av felleselementene, beskrivelser av praksis, enighet i gruppen, uenighet i gruppen, rammer for arbeidet, etiske dilemma, innspill fra OFB (foreldrerepresentanten) og samutvikling som prosess. Utdragene kunne være en setning, et ord eller flere setninger.

4. *Evaluere og gjennomgå de ulike tema*

En kritisk gjennomgang av hvilke hoved- og undertema jeg hadde valgt og på hvilken måte de var representative for datamaterialet var sentralt her. Dette var en prosess som gikk frem og tilbake hvor jeg stadig vurderte hvordan datamaterialet hang sammen med hovedtemaene. Jeg gjorde også flere vurderinger rundt utdragene mine og om disse var plassert riktig eller kunne plasseres under andre eller flere temaer. I denne fasen ble tydelig at to av mine tema ikke gikk igjen i større deler av datamaterialet, eller kunne inkluderes i større tema. Dette gjaldt temaene innspill fra OFB (foreldrerepresentanten) og samutvikling som prosess.

5. *Definere og navngi tema*

I denne fasen definerte jeg de overordnede tema som: aksept for felleselementene, ulike måter å praktisere felleselementene på, holdninger til arbeidet og etiske dilemma. I denne fasen hvor jeg fikk et samlet overblikk over hovedtema, ble det også tydelig hvilket fokus artikkelen skulle ha. Denne fasen hjalp meg å strukturere alt materialet og bidro til at jeg kunne lage en disposisjon og arbeidsplan for skrivearbeidet. I denne fasen ble det fikk jeg noen ideer om hvilken teori som kunne knyttes til empirien og jeg begynte å samle relevant forskning og teori.

3.7 Pålitelighet og gyldighet

Både validitet og reliabilitet er vanskelig å måle når det kommer til kvalitativ forskning. Dette henger først og fremst sammen med at forskeren står nokså fritt i sin fortolkning av data og at det er mange forhold som kan påvirke denne prosessen. Vanligvis skiller vi mellom pålitelighet (reliabilitet): hvor presist vi måler det vi skal måle og gyldighet (validitet): om de data vi bruker faktisk representerer det fenomenet vi ønsker å undersøke (Johannesen et al. 2010). Grønmo introduserer begrepet «kompetansevaliditet», som viser til forskerens egen kompetanse til å gjennomføre en studie (Grønmo 2016). Jeg velger å starte der. Min utdanningsbakgrunn er barnevernspedagog. Jeg har opplæring og sertifisering i flere evidensbaserte foreldreveiledningsprogrammer og jobber som familieveileder i en barneverntjeneste på Østlandet. Studiens tematikk er godt kjent og relevant for meg i min yrkesutøvelse og gjennom min fagbakgrunn. Dette kan være både en fordel og en ulempe. Fordel på den måten at jeg forstår de kontekstuelle rammene for arbeidet, mulighetene og begrensningene som snakkes om. Jeg kjenner igjen praksisen de beskriver og kan raskt sette det inn i en sammenheng av mening. Ulempen er at jeg har med meg mye subjektiv erfaring og forforståelse. Dette kan påvirke meg på den måten at jeg ubevisst søker etter beskrivelser som samsvarer med mine egne, at jeg identifiserer meg og tillegger betydning som ikke finnes eller bagatelliserer funn fordi de ikke samsvarer med mine egne opplevelser. Jeg har måttet ha en bevisst tilnærming til materialet basert på dette og har mange ganger diskutert min egen forforståelse og hvordan den har påvirket meg, sammen med min veileder fra RBUP i etterkant av workshops. I forskerposisjonen er jeg uerfaren og har hatt god nytte av å reflektere sammen med erfarne forskere fra RBUP over hvordan jeg skal forholde meg nøytral i min rolle. Jeg er bevisst på at min forforståelse påvirker måten jeg har analysert data på og det er mulig at en annen forsker hadde tolket materialet på en annen måte. Likevel mener jeg analysen av data er gjort med en bevissthet og sikring som gir validitet. Jeg mener også at oppgavens validitet øker ved at jeg er åpen og beskriver forbehold og metodiske valg jeg har tatt underveis.

Vurderinger om metodisk integritet vurderes ut ifra om fremgangsmåten er tro til fenomenet som undersøkes og i hvilken grad metodene egner seg til å undersøke det studien har mål om å undersøke. Med tanke på det omfattende datamaterialet jeg hadde, så jeg meg nødt til å avgrense ved å velge ut to workshops som jeg jobbet videre med. At jeg reduserte materialet førte til at jeg kunne bearbeide en avgrenset mengde data inngående. Men jeg kan også ha gått glipp av viktige innspill fra de andre workshopene, som kunne styrket eller svekket funnene mine. Det er helt klart en sårbarhet å gjøre utvalg i data, slik jeg ser det. Derimot er en bevisst og åpen beskrivelse av hvordan utvalget er gjort, noe som bidrar til å gi validitet.

Tematisk analyse hjalp meg å finne mønstre og tendenser i data som samlet de viktigste funnene i studien. Det jeg mistet som følge av det, var utsagn eller beskrivelser som ble sagt en gang eller som eller ikke bidro til å starte diskusjoner slik at tema ble utvidet. Med tanke på at jeg brukte lydopptak som kilde til data, gikk jeg også glipp av non-verbal kommunikasjon, som aksept ved å nikke med hodet eller bekræftende blikk. Jeg har tenkt på at enkelte utsagn som ble sagt, uten at noen uttrykte hverken aksept eller uenighet, allikevel kunne representert noe flere var enige i eller som hadde potensial til å starte en diskusjon. Det er sårbarheter ved å bruke lydopptak som kilde. Det er også en sårbarhet i å lete etter fremtredende mønstre og tendenser. Samtidig må man sette en grense for hva man skal undersøke og hvor grensen for mengden av data går. Validiteten av denne studien er avhengig av at jeg er åpen om hvilke data jeg valgte å ikke bruke og at dette kan ha påvirket mine funn.

Sammensetningen av samutviklingsgruppene har mye å si for validiteten i studien. Barneverntjenesten var overrepresentert i antall i forhold til foreldrerepresentanten, som i hovedsak var representert ved en person. Jeg mener dette utgjør en risiko for ubalanse i maktforholdet og at dette kan ha påvirket forelderens opplevde posisjon i forhold til å uttrykke seg fritt og åpent. For å sikre at foreldrerepresentanten kunne uttrykke seg fritt, kunne det vært gjort intervjuer i etterkant med tanke på selv prosessen med samutvikling. Dersom det er tilfelle at foreldrerepresentanten ikke opplevde å kunne snakke fritt, er dette en sårbarhet som kan ha påvirket mine funn.

Moderator for samutviklingen var i kraft av sin profesjon som psykolog og med sin formelle kompetanse i en særstilling hva gjaldt kunnskap om felleselementene. Det er mulig at en slik ubalanse i maktforholdet mellom moderator og familieveiledere og foreldre, har påvirket deres opplevde rom for å vise seg usikker eller ikke kompetent nok. I så fall er dette en sårbarhet ved studien som kan ha påvirket mine funn. Et intervju med alle deltakerne i samutviklingsprosessen, kunne kartlagt hvilke forhold som har påvirket dem og måten de har uttrykt seg på. Samutvikling som form, virket også å være ukjent for deltakerne og det kan tenkes at deltakerne hadde en uklar rolleforståelse med uavklarte forventninger. Det finnes flere sårbarhetsfaktorer ved studien som jeg ikke kan verifisere eller utelukke, men som allikevel er viktige å reflektere over. Med disse forbehold tatt i betraktning mener jeg min studie kan være relevant for den konteksten den er ment for.

3.8 Etiske betraktninger

All forskning er underlagt juridiske og etiske retningslinjer. Det ligger et selvstendig ansvar hos forskeren å vurdere de etiske implikasjonene av egen forskning. Både i hensyn til innsamling av data og bruk av forskningsresultater (Johannesen et al. 2010).

I min studie, som er en del av et større forskningsprosjekt i regi av RBUP, har de etiske overveielserne spesielt knyttet seg til personvern. I samråd med min veileder har jeg anonymisert familieveilederne ved å ikke gi tydelige beskrivelser av deres utdanningsbakgrunn eller sammensetning innad i team. Jeg har vurdert å fjerne referanser familieveilederne gjør til spesifikke veiledningsprogram, men har kommet frem til at programmene de referer til, er etablerte programmer som de fleste barneverntjenester har implementert. Jeg har derfor vurdert at det vil være lite sannsynlig å kunne identifisere familieveiledere på bakgrunn av referanser til programmer og har latt det stå. Videre har jeg valgt å unnlate informasjon om hvilken organisasjon foreldrene representerer fordi det finnes få slike organisasjoner og det vil kunne være ganske enkelt å bli identifisert på bakgrunn av det. Jeg mener jeg har gjort gode vurderinger underveis som har bidratt til å styrke deltakernes personvern.

4 Funn

Analysen av datamaterialet ga to sentrale funn som blir beskrevet og diskutert i artikkelen:

1) *Felles forståelse- ulik praksis*

Samtlige av de 8 presenterte felleselementene blir beskrevet som teoretisk og praktisk forstått og som nyttige og viktige for familieveilederne. På tross av dette er det stor variasjon i hvordan de ulike familieveilederne praktiserer arbeidet med felleselementene. Dette kommer særlig til uttrykk når det gjelder videobasert veiledning.

2) *Samarbeidet*

Verdier og holdninger knyttet til samarbeidet mellom familieveileder og foreldre problematiseres og trekkes frem i begge grupper.

5 Diskusjon og konklusjon

Det er ingen tvil om at en kunnskapsbasert praksis i barnevernet er den nye normen. Som vist har økte krav til effektivitet, dokumentasjon og evaluering ført til at ansatte i barnevernet må analysere, vurdere og begrunne på en mye mer systematisk måte enn tidligere. Sammen med økt fokus på medvirkning og brukernes rettigheter, krever dette spisskompetanse når det gjelder valg av tiltak og fleksibel tilpasning til den enkelte families behov. En utvidet forståelse av evidensbegrepet ivaretar barnevernets behov for en tilnærming til praksis som tar høyde for kompleksiteten i arbeidet deres. Felleselementer representerer en slik tilnærming, som ivaretar både kravet om dokumentert effekt og samtidig gir rom for praktikerens bruk av erfaring og skjønn.

Men arbeidet med felleselementer er i den spede begynnelse og vi vet ikke nok om hvordan de kan inngå i barnevernets praksis eller om de i det hele tatt virker i en barnevernkontekst. Derfor har artikkelen fokus på implementering som en avgjørende faktor for å gjøre felleselementer tilgjengelige og tilpasset en barnevernkontekst.

I artikkelen bruker jeg familieveiledernes og foreldrenes erfaringer med felleselementene til å informere den videre implementeringen ved å gi innspill basert på mine funn. At familieveilederne praktiserer felleselementene ulikt, inviterer til en problemstilling jeg ikke hadde mulighet til å følge opp i artikkelen, men som bør diskuteres: hvor stor grad av individuelle forskjeller i utøvelsen av felleselementene kan aksepteres uten at det påvirker hvor virksomme felleselementene er? Denne diskusjonen kan sees i sammenheng med utviklingen av et rammeverk for felleselementene, både på beslutningsnivå og i forhold til praktisering.

Videre presenterer jeg innspill om et større fokus i implementeringsarbeidet på betydningen av relasjonen mellom familieveileder og foreldre og hva som styrker denne. En interessant tilnærming til dette, som jeg ikke hadde plass til å diskutere, er å se på hvordan felleselementer og fellesfaktorer kan utfylle hverandre.

Da min studie kun omfatter en liten del av felleselementprosjektet, er det naturlig at det forskes videre på implementeringen og hvordan vi bør tilpasse felleselementene slik at de virker i en barnevernkontekst. Den type implementeringsforskning er også relevant for andre fagfelt og vil således kunne ha stor påvirkning generelt. Det hadde vært spennende om den videre forskningen på felleselementer baserte seg på samutvikling og samskaping mellom brukere, praktikere og forskere.

Litteraturliste

- Backe-Hansen, E. (2009). *Hva innebærer et kunnskapsbasert barnevern?* Fontene forskning: Et tidsskrift fra Fellesorganisasjonen (FO)(2), 4-16.
- Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-17-100). Lastet ned fra <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>
- Barth, R., Lee, B., Lindsey, M., Collins, K., Strieder, F., Chorpita, B., Sparks, J. (2012). *Evidence-based practice at a crossroad: The timely emergence of common elements and common factors*. Research on Social Work Practice, 22(1), 108-119. Lastet ned fra <https://doi.org/10.1177/1049731511408440>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. Lastet fra <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Chorpita, B. F., Daleiden, E. L., & Weisz, J. R. (2005). *Identifying and selecting the common elements of evidence based interventions: A distillation and matching model*. *Mental Health Services Research*, 7(1), 5-20. Lastet ned fra <https://doi.org/10.1007/s11020-005-1962-6>
- Christiansen, Ø., Bakketeig, E., Skilbred, D., Madsen, C., Havnen, K. J. S., Aarland, K., & Hansen, E. B. (2015). *Forskingskunnskap om barnevernets hjelpetiltak*. Bergen: UNI Research Helse.
- Ghauri, P. & Grønhaug, K. (2010). *Research Methods in Business Studies*. (4. utgave). Harlow: Pearson Education Limited.
- Grimen, H. & Terum, L.I. (2009). *Evidensbasert profesjonsutøvelse*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Johannesen, Asbjørn, Line Christoffersen og Per Arne Tufte. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 4. utg. Oslo: Abstrakt.
- Kvello, Ø. (2015). *Barn i risiko: Skadelige omsorgssituasjoner* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Lindseth, A. og Norberg, A. (2004): *A phenomenological hermeneutical method for researching lived experience*. *Scandinavian journal of Caring Science*, 18, 145-153.
- Regionsenter for barn og unges psykiske helse (Rbup). Lastet ned fra <https://www.r-bup.no/forskningsprosjekter/kjernebarnevernprosjektet>
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2016). *Research Methods for Business Students* (7. utgave). Harlow: Pearson Education Limited.
- Winje, H. N. (2019). *Identifisering av felleselementer fra relasjonelle intervensjoner fra omsorgssvikt og mishandling*. (Masteroppgave). Universitetet i Oslo.

Artikkel: Implementering av felleselementer i foreldreveiledning

Stine Moen, Master i Familiebehandling OsloMet. Familieveileder Lørenskog

Barneverntjeneste. Epost: stimoe@lorenskog.kommune.no.

Antall ord: 6081

Sammendrag

Foreldreveiledning i barnevernet innebærer blant annet å jobbe endringsrettet i saker hvor barn blir utsatt for omsorgssvikt og mishandling. I Norge har vi et mangfold av foreldreveiledningsmetoder med dokumentert effekt. Undersøkelser viser at disse benyttes i liten grad og det har derfor vært en økt interesse for en tilnærming basert på felleselementer i foreldreveiledning. Artikkelen baseres på et pågående prosjekt ved RBUP, hvor tilpasning av felleselementer til kontekst er sentralt og samutvikling er brukt som metode. Studien fokuserer på familieveilederne og foreldrenes erfaringer med felleselementene. Det er store variasjoner i hvordan familieveilederne praktiserer disse. Et godt samarbeid mellom familieveilederne og foreldrene defineres som avgjørende. Artikkelen drøfter hvilke implikasjoner resultatene får for det videre arbeidet med implementering av felleselementer i barnevernet.

Nøkkelbegrep: Evidensbasert praksis, felleselementer, implementering, barnevern, foreldreveiledning,

Abstract

Parental guidance in the child welfare service entails, among other things, working change-oriented in cases where children are subjected to neglect and maltreatment. In Norway, we have a multitude of parental guidance methods with documented effect. Studies show that these are used to a limited extent, and there has therefore been an increased interest in an approach based on common elements of parental guidance. The article is based on an ongoing project at RBUP, where adaptation of common elements to context is central and co-development is used as a method. The study focuses on the experiences of family counsellors and parents with the common elements. There are major differences in how family counsellors practice these. Good cooperation between the family counsellors and the parents is defined as crucial. The article discusses the implications of the results for the further work on the implementation of common elements in child welfare services.

Key concept: Evidence-based practice, common elements, implementation, child welfare, parental guidance,

Innledning

Barnevernloven skal bidra til å sikre trygge oppvekstvilkår for barn og unge i Norge (Barnevernloven, 1992). Loven tar utgangspunkt i at det er best for barnet å vokse opp hos sine foreldre, og at problemene primært bør løses med hjelpetiltak i hjemmet (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016). For å sikre trygge oppvekstvilkår, kan barneverntjenesten blant annet iverksette hjelpetiltak etter lovens fjerde kapittel. Formålet med tiltakene er «å bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. Hjelpetiltak skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien» (Barnevernloven, 1992, § 4-4 første ledd).

Ved utgangen av 2017 ble det gitt 85 414 tiltak til 39 612 barn og unge i Norge (Bufdir, 2018b). Dette viser at det gis flere tiltak samtidig, hvorav hjelpetiltak som gis i hjemmet utgjør 61%.

Råd og veiledning er et uspesifisert tiltak som kjennetegnes av at familiene mottar en form for veiledning eller opplæring uten noen klar metodikk (Christiansen et al., 2015). Evidensbaserte foreldreveiledningsprogrammer er metoder/programmer som er vitenskapelig dokumentert som effektive (Ungsinn). Foreldreveiledning har vært et økende tiltak de siste årene, men da hovedsakelig gjennom «råd og veiledning» (25 289 tilfeller), fremfor de evidensbaserte foreldreveiledningsprogrammene (2729 tilfeller) (Statistisk sentralbyrå, 2018a, 2018b). Begrepet foreldreveiledning benyttes videre i artikkelen fremfor råd og veiledning, da dette begrepet tilbyr en tydeligere konkretisering av hva hensikten med tiltaket er. Drugli og Lichtwarck (1998) definerer foreldreveiledning slik: «foreldreveiledning handler om prosessorientert og systematisk oppfølging av foreldre med den hensikt å støtte opp under relasjonen mellom foreldrene og barnet» (Christiansen et al. s. 124).

Hjelpetiltakene som benyttes mest har altså det svakeste forskningsgrunnlaget, hvor den evidensbaserte metodebruken kun tilsvarer 1-2 % av all tiltaksbruk. Forskning viser også at evidensbaserte metoder, sjeldnere blir gitt til de mest marginaliserte gruppene med høyest grad av risiko (Clifford et al., 2015).

Det er flere årsaker til at virksomme tiltak ikke tas i bruk. Familiene har ofte sammensatte problemer hvor foreldrene sliter med psykiske problemer og levekårsutfordringer, og det kreves samarbeid mellom flere instanser og spisskompetanse når det gjelder å tilby virksom hjelp (Olafsen og Kjøbli, 2021). Det blir da ikke lett å finne ett enkelt eller en kombinasjon av tiltak som kan skreddersys til den kompleksiteten av utfordringer som familien står overfor. Det er også store forskjeller mellom barneverntjenester når det gjelder kompetanse og ressurser for å møte en slik kompleksitet (Christiansen et al., 2015). I rapporten

«Forskningsskunnskap om barnevernets hjelpetiltak» (Christiansen et al., 2015), trekker forfatterne frem felleselementer som et alternativ til å jobbe evidensbasert i de alvorligste sakene, fremfor å introdusere nye spesifikke program for foreldreveiledning i barnevernet. RBUP (Regionsenter for barn og unges psykiske helse Sør og Øst) startet et prosjekt med identifisering av Felleselementer i 2018.

Problemstillingen for denne artikkelen er: Hva er familieveiledernes og foreldrenes erfaringer med felleselementene og hvordan kan disse erfaringene informere den videre implementeringen av felleselementer i barneverntjenesten? For å besvare problemstillingen, vil jeg første redegjøre for felleselementene og deretter gjennomgå relevant teori og beskrive samutviklingen. Videre gjennomgår jeg metode og data, før jeg går over til funn og diskusjon. Artikkelen avsluttes med en oppsummering og anbefaling for det videre arbeidet med implementering av felleselementene.

Felleselementene

RBUP administrerer det pågående prosjektet hvor felleselementer fra foreldrerettede, relasjonsbasert endringstiltak utgjør en alternativ måte å jobbe med de alvorligste sakene på. De beskriver felleselementer som praksisteknikker eller strategier som brukes som en del av et større veiledningsprogram. Felleselementene har vitenskapelig dokumentert effekt og er trukket ut av programmet eller metoden de var en del av, for å kunne tilpasses i individualiserte og systematiske opplegg for familier (RBUP). Felleselementer deles inn i kategoriene praksis-, prosess- og implementeringselementer. RBUPS identifikasjon fokuserte på praksiselementer og det er disse det refereres til videre i artikkelen.

I den første delen av prosjektet ved RBUP ble felleselementene identifisert gjennom et omfattende litteratursøk på effektive foreldreveiledningsmetoder med vekt på relasjonelle intervensjoner ved omsorgssvikt og mishandling av barn. Felleselementene ble identifisert på tvers av studier ved frekvenstelling. 15 intervensjonsstudier ble inkludert i undersøkelsen med et kuttepunkt på 4. Det betyr at et element som fremkom i fire eller flere intervensjonsstudier ble ansett som felles (Winje 2019). Det ble totalt identifisert ti felles praksiselementer, som igjen ble bearbeidet til åtte:

- 9) *Coaching av foreldre i dyadisk samspill med barn*
- 10) *Øke bruk av ros og positiv forsterkning,*
- 11) *Grensesetting*
- 12) *Følge barnets initiativ*
- 13) *Sensitivitet for barnets signaler*
- 14) *Støtte til omsorgsgiver*

15) *Bistå med opplæring i foreldreskap*

16) *Fremme motivasjon*

Identifikasjonen av Felleselementene avsluttet første fase av prosjektet. Den første fasen viste at Felleselementene, hver for seg, har dokumentert effekt i evidensbaserte studier. Men den typen intern validitet gir ingen garanti for at de vil virke uavhengig av kontekst. Neste fase fokuserer derfor på implementering, som innebærer å sikre ekstern validitet- at de også kan virke i en norsk barnevernfaglig kontekst.

Teoretisk tilnærming

Implementering

Implementering er definert som «a specified set of activities designed to put into practice an activity or program of known dimensions» (Fixsen et al., 2005, s.5). For at felleselementene skal virke etter sin hensikt, må de tilpasses den konteksten de skal brukes i og behovene til de som skal bruke dem. Cartwright & Hardie (2012) stiller spørsmålet: «It works there, but will it work here? De bygger sin forskning på eksempler hvor programmer og metoder som har vist seg å være effektive i en kontekst, flyttes til en annen uten å gi ønsket effekt. De mangler ekstern validitet. Dette gjelder i stor grad felleselementene fordi de har dokumentert effekt som del av en metode/ et program i en konkret kontekst, men løsrevet fra disse og konteksten, er det lav ekstern validitet. Vi vet ikke om det vil virke. I arbeidet med å identifisere felleselementene ble det funnet få beskrivelser av implementeringsstrategier, og det som ble funnet var ufullstendig beskrevet (Winje 2019). Winje mener dette indikerer at implementering generelt har et svakt fokus i forskning, og at fremtidig forskning på felleselementene bør vektlegge implementeringsstrategier. Både for å styrke videre undersøkelser av felleselementene, men også for å tydeliggjøre hvordan kvalitetssikringen av arbeidet bør foregå (2019). Fixsen et al. (2005) viser til flere forhold som ligger til grunn for en vellykket implementering: det gis politisk og økonomisk støtte til å gjennomføre og praktisere programmene. Organisasjoner tilbyr en infrastruktur som ivaretar behovet for opplæring, kvalifisert veiledning, og effekt- og prosessevaluering. Brukere er involvert i utvelgelse og evaluering av programmer og praktiseringen. Utvalgte praktikere mottar koordinert opplæring, veiledning og evaluering.

Det er mange faktorer som er avgjørende for at det som «works there, will work here» og en vellykket implementering bør starte med gode forberedelser som sikres gjennom et samarbeid mellom flere aktører.

Samutvikling- et ledd i implementering

Fixsen et al. (2015) har via en litteraturgjennomgang av implementeringsstudier kommet frem til en modell som kan bidra til å systematisere implementeringen. Denne bygger på ulike trinn og starter med trinn 1: «Exploration and adaption» (utforsking og tilpasning). Hensikten med utforsking og tilpasning er å vurdere matchen mellom behovet til tjenesten og programmet/metoden og hvilke ressurser som trengs i forbindelse med implementeringen. I denne fasen vil det være særlig viktig å kartlegge brukerens behov for å forstå muliggjørende og begrensende faktorer i kontekst. Dette fører oss rett inn i kjerneoppgaven i samutviklingsgruppene i RBUPs prosjekt, definert i sammenheng med workshop:

- *I hvilke situasjoner i tjenesten kan Felleselementene være nyttige?*
- *Hvilke tilpasninger er nødvendige for at Felleselementene er nyttige og kan passe inn?*
- *Hvordan strukturere Felleselementene for at de skal være nyttige i barneverntjenesten?*

Cartwright & Hardie (2012) er opptatt av betydningen av premisser i kontekst. De viser til «support factors», som de mener er avgjørende å identifisere i en implementeringsprosess. Hvilke «support factors» må være til stede for at noe skal virke og i hvilken grad er man sikker på at disse er til stede i gitt kontekst? Her er RBUP sitt valg av samutvikling nettopp et slikt forsøk på å utforske og tilpasse, for å kartlegge behov og premisser i kontekst slik at tilpasningen kan fremme («support») at felleselementene virker i denne konteksten og gi ekstern validitet. Samutviklingen har som mål å tilpasse felleselementene til en barnevernfaglig kontekst særlig tilpasset behovene til familieveilederne som skal gi veiledning og foreldrene som skal motta veiledning.

Gjennomføring av samutvikling

Det ble etablert to grupper som hadde 4 workshops hver for seg. I gruppene var det 3-6 familieveiledere og en fagleder fra hver sin barneverntjeneste på Østlandet, 1-2 representanter fra en forening for barnevernsforeldre og 2-3 forskere fra RBUP. Det var kun i ett møte at det var to foredrerepresentanter til stede, ellers var det en. Det var i hovedsak kvinner representert i gruppen, foruten en mann. Utdanningsbakgrunnen til familieveilederne var minimum 3-årig sosialfaglighøyskoleutdanning, noen med videreutdanning, noen med masterutdanning og flere med sertifiseringer i ulike foreldreveiledningsprogrammer. Workshopene varte i 3-4 timer hver gang. Representanter fra foreningen for barnevernsbarn har hatt egne fokusgruppeintervjuer som ikke er inkludert i denne studien. Workshopene i samutviklingen hadde tydelig og avgrenset struktur:

1. workshop: Enighet om sentrale begreper ved å utarbeide en felles ordliste for prosjektet. Hensikten med dette er at arbeidsgruppen har felles forståelse av begrepenes innhold.
2. workshop: Bearbeide og tilpasse felleselementene slik at de matcher tjenestenes forhold og behov. Erfarings- og kunnskapsdeling mellom ansatte, brukere og forskere sikrer en praksis som er virksom og nyttig for brukerne og anvendelig for tjenestene over tid.
3. workshop: Fortsettelse bearbeiding og tilpasning.
4. workshop: Utforme en generell struktur for trening og evaluering av felleselementer.

Metode og data

Studien har et kvalitativt forskningsdesign. Kvalitativ forskning kan defineres som måter å utforske, beskrive og forstå mening i opplevelse og interaksjon gjennom en systematisk innhenting av observasjoner og utforskende dialog (Kvale & Brinkmann, 2015). Ettersom studiens mål var å få tak i subjektive erfaringer rundt felleselementene, var kvalitativ tilnærming velegnet for min problemstilling.

Datamaterialet bestod av mine refleksjonsnotater samt lydopptak fra workshopene. Lydopptakene fra workshopene ble spilt inn tidsrommet august 2019-desember 2019 og det var RBUP som var ansvarlig for disse. Prosjektet ble godkjent av NSD Våren 2019. Samtykke til opptak av arbeidet i workshop ble gitt skriftlig av alle deltakere. Det var store mengder data som skulle analyseres og målet med analysen var å samle erfaringer og beskrivelser knyttet til felleselementene. Jeg valgte derfor tematisk analyse som muliggjorde en åpen og bred tilnærming, En slik tilnærming, la igjen føringer for behandling av data og analyseprosessen. I samråd med veileder tok jeg en beslutning om å velge ut enkelte møter for analyse. Jeg valgte ut data fra workshop 2 og 3 hvor «bearbeiding og tilpasning av felleselementene» var tema. Disse samsvarte best med min problemstilling. Videre besluttet vi at dataene ikke skulle transkriberes i sin helhet, men analyseres ved gjentatt gjennomlytting av lydfiler og notering underveis.

Målet med analysen var å identifisere interessante aspekter i materialet som kunne danne mønstre eller tydeliggjøre sentrale tema på tvers av materialet i tråd med tematisk analysemetode (Braun og Clarke, 2006). Analysen tok utgangspunkt i prosedyren beskrevet av Braun og Clarke hvor fem faser danner grunnlag for analysen som hele tiden beveger seg frem og tilbake mellom innsamlede data, utdrag og analyse. I den første fasen jobbet jeg med refleksjonsnotatene mine, skrev sammendrag og noterte sentrale stikkord og mulige tema. Jeg sorterte og lyttet gjennom lydopptakene jeg hadde valgt ut mens jeg noterte og transkriberte utdrag. Målet med denne fasen var å bearbeide, sortere og gjøre meg godt kjent med

materialet. Videre i fase 2 gjennomførte jeg en systematisk koding der ord og begreper som ofte kom frem ble plassert. I fase 3 startet jeg å systematisere kodene mine i hoved- og undertema. Disse ble evaluert og grundig gjennomgått i fase 4. I denne fasen ble det tydelig hvilke tema som gikk igjen i materialet og som ville stå igjen som hovedtema. En del av materialet ble forkastet fordi det ikke gikk igjen i større deler av materialet eller så ble de inkludert som undertema i andre hovedtema.. I fase 5 ga jeg temaene navn og definerte innholdet helt konkret.

Resultat og diskusjon

Analysen av datamaterialet ga to sentrale funn som blir fulgt opp i diskusjonen.

3) Felles forståelse- ulik praksis

Samtlige av de 8 presenterte felleselementene blir beskrevet som teoretisk og praktisk forstått og som nyttige og viktige for familieveilederne. På tross av dette er det stor variasjon i hvordan de ulike familieveilederne praktiserer arbeidet med felleselementene. Dette kommer særlig til uttrykk når det gjelder videobasert veiledning.

4) Samarbeidet

Verdier og holdninger knyttet til samarbeidet mellom familieveileder og foreldre problematiseres og trekkes frem i begge grupper.

Felles forståelse

I samtalene rundt de åtte felleselementene er det bred enighet om at felleselementene ikke bare er godt kjent for familieveilederne, men at de også opplever dem som sentrale i endringsarbeidet. Som en av familieveilederne sier når de samtaler rundt elementet *Øke bruk av ros og positiv forsterkning*: «Det er en rød tråd i mye av det jeg gjør, det er en kjempeviktig greie». Når vi snakker om elementet *gi støtte til omsorgsgiver*, sier en annen: «det er veldig viktig, uten det kommer vi ingen vei». I samtaler rundt elementet *å fremme motivasjon* sier en «jeg er sjokkert over at dette ikke fremstår viktigere» og i samtaler rundt elementet *bistå med opplæring foreldreskap* «vi har jo ofte en del kunnskap om barn og hvordan de påvirkes av det som skjer rundt dem da, for eksempel ved foreldrekonflikt og vold».

Studien finner at familieveilederne er enige om at samtlige felleselement er viktige og nyttige i veiledning ved vold og omsorgssvikt. Dette er godt nytt for videre implementering da legitimitet for felleselementene er avgjørende for ekstern validitet.

- ulik praksis

Bruk av videobasert veiledning er ikke et felleselement, men ble foreslått av moderator som en måte å jobbe med elementene *coaching av foreldre i dyadisk samspill med barn* og *sensitivitet for barnets signaler*. Her viste det seg å være stor variasjon i familieveiledernes erfaringer. Moderator spør en familieveileder som har beskrevet hvordan hun bruker video i sin veiledning, om alle i hennes team jobber på samme måte? «Nei, vi gjør ikke det. Jeg tenker at vi kan bli bedre på det, for eksempel ved å bruke *Marte Meo*, det kan ha mye effekt. Dette er barnevernets hemske, at det blir mye synsing og mening». En annen av familieveilederne sier «vi bruker *Crowell*, vi kan gjøre det ved start/midt/slutt for å se endring. Det gir god informasjon og er for barn opp til 5 år og har en egen babyvariant», en annen sier «jeg bruker sjelden video, eller jeg har ikke brukt det. Jeg jobber mest med ungdom og de er ikke mega interesserte. Men jeg har jo ikke prøvd da». Det er flere av familieveilederne som har lite erfaring med bruk av video: «Vi trenger metode for det, det er lite bruk av video fortsatt», «jeg har en sak hvor jeg har jobbet mest praktisk frem til nå, men nå trenger jeg en struktur for observasjon av samspillet», «vi kan bli flinkere til å bruke video for å aktivere foreldrene». Det uttrykkes også usikkerhet rundt hvordan de bør filme og analysere: «jeg bruker video, men det begynner å bli en stund siden. Det kan være vanskelig med en felles forståelse av det man ser», «jeg tenker på fleksibilitet og situasjoner som mange opplever som strevsomme. Skal vi filme situasjoner man får til eller ikke får til? Kanskje situasjoner som er midt imellom? Ikke enten eller? Men det må være mulig å filme situasjoner som bare er vanskelige også for å gi en tilbakemelding på hvordan man kan løse det annerledes?», «man kan ikke kode foreldres indre liv. Når man legger inn intensjoner i det man ser.. det kan man ikke kode.. Når man begynner å kode intensjoner er man ute å kjøre». Moderator spør om det virker fremmed å skulle jobbe på denne måten? «for meg gjør det det, for jeg har ikke gjort det før. Men med guide er det noe jeg kunne prøvd meg på».

Familieveilederne peker på både etiske og praktiske utfordringer når det kommer til bruk av video. Mangel på opplæring i metode og mangel på opplevd trygghet i bruk av metode trekkes særlig frem av familieveilederne. Videre implementering bør derfor være oppmerksom på og ta hensyn til familieveiledernes ulike utgangspunkt. Både når det gjelder opplæring og erfaring med bruk av video i veiledning, men også når det gjelder holdninger og opplevde etiske dilemma knyttet til dette.

Foreldrerepresentanten peker på problemstillinger knyttet til personvern i forbindelse med bruk av video. Som hvor mange som har tilgang på filmen og hvordan den skal oppbevares. En av familieveilederne sier «kanskje det er derfor barnevernet bruker video så lite, fordi det

er så mange regler»? I videre implementering bør man se på hvordan regelverket for bruk av video praktiseres og sikre at det gis nødvendig opplæring i dette slik at dette ikke fremstår som uklart og bidrar til å skape utrygghet både for familier og familieveiledere.

En familieveileder beskriver at hun bruker rollespill i veiledningen sin, hvor en annen svarer: «rollespill? Det har ikke jeg gjort, det er det verste jeg vet». Flere av familieveilederne beskriver at de er sertifisert eller har videreutdanning i ulike metoder som *ABC*, *COS-P*, *Crowell* og *Familieterapi*. Ulikhetene i praksisen deres forklares delvis av metodebruk, for eksempel når vi snakker om elementet *å følge barnets initiativ*, sier en av familieveilederne: «jeg hadde ikke vært obs på dette hadde det ikke vært for *ABC*, hvor en annen svarer: «jeg er det på grunn av *COS*».

Familieveilederne beskriver felles forståelse, men ulik praksis når det gjelder felleselementene. Hvordan kan vi forstå disse ulikhetene og hvilken betydning har det for felleselementene og videre implementering?

Hvor likt skal det være?

Grunnutdanning, videreutdanning, masterutdanning og sertifisering/opplæring i ulike metoder gir formell kvalifisering og kompetanse til å utøve praksis i en definert retning, og aller helst innenfor en ramme av kunnskapsbasert praksis. For familieveiledere varierer formelle krav til utdanning og erfaring mellom kommuner og bydeler. Dette kan handle om at kommuner og bydeler har ulike behov som følge av lokale forhold. Lokale forhold kan være høy andel av befolkning uten arbeid, høy andel av befolkning med etniske minoriteter, høy andel av befolkning tilhørende øvre middelklasse etc. Kommunen/bydelens økonomi kan også påvirke hvilke metoder og videreutdanninger som implementeres da opplæring i metoder og videreutdanninger ofte er dyrt og de er vanskelige å implementere. Disse faktorene kan bidra til å skape variasjoner i familieveilederes formelle kompetanse og tilgang på metodikk.

Formelle krav til kompetanse hos familieveiledere endrer seg også som en følge av at nye teorier og tilnærminger etablerer seg i fagfeltet over tid. Foreldreveiledningsprogrammet *COS* (Circle of Security) er et eksempel på en slik dreining i fagfeltet. Som til tross for begrenset forskningsstøtte (Ungsinn) og ingen offentlig implementeringsstrategi, oppnådde stor popularitet i barneverntjenestens tiltaksarbeid (Christiansen et. al 2015). Nye programmer og metoder tilbyr ofte manualer for hvordan foreldreveiledningen skal gis og kan bidra til at familieveiledere jobber med samme tema, men etter ulike manualer.

I tillegg har familieveiledere ulike interessefelt og foretrukken metodikk/tilnærming som de har gode erfaringer med og prioriterer i arbeidet sitt. Det kan synes som at familieveilederens

praktisering av felleselementene påvirkes av både ytre faktorer som arbeidsplass og tendenser i fagfeltet samt indre faktorer som interessefelt, erfaring og opplevd trygghet i rollen som familieveileder.

Kravet om dokumentasjon og kvalitetssikring i barnevernet tvinger frem en praksis som lar seg beskrive, evalueres og etterprøves. Backe Hansen (2009) beskriver utviklingen i barnevernet som økte krav til effektivitet i tjenestene, økte krav til vitenskapelig dokumentasjon på hva som virker av tiltak, økte krav til å begrunne valg av ulike tiltak sett i sammenheng med økt fokus på brukernes rettigheter, økte krav til å kunne vurdere kvaliteten av ulike praksiser, økte krav til rutiner og regler i utøvelsen, og økt behov for å rettferdiggjøre profesjonens posisjon i samfunnet. Som et svar på disse kravene kom normen om en evidensbasert praksis, som blant andre Backe Hansen (2009) har tilpasset og omdefinert til et kunnskapsbasert barnevern. «Med kunnskapsbasert barnevern mener vi at barnevernet skal basere fagutøvelsen på best mulig tilgjengelig vitenskapelig kunnskap sammen med utøverens erfaringer, kritiske og etiske vurderinger, brukernes preferanser og med kontekstuelle hensyn» (Barne- og likestillingsdepartementet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet 2009; Backe Hansen 2009, s. 11). Hun mener en slik definisjon er mer tilpasset kompleksiteten som kjennetegner barnevernets arbeid. Regjeringens Kompetansestrategi for det kommunale barnevernet 2018-2024 *Mer kunnskap- bedre barnevern*, beskriver kompetanseløftet til norsk barnevern som et «historisk kompetanseløft i det kommunale barnevernet» (2017, s.5) og det er ingen tvil om at det stilles store krav til effektivitet og kvalitet i barnevernets arbeid.

Behov for økt kompetanse kommer tydeligst til uttrykk i samtaler rundt videobasert foreldreveiledning. Noen av familieveilederne i gruppen har opplæring i *Crowell-prosedyren*, de fleste har ingen opplæring i videobasert foreldreveiledning og en sier at hun ønsker seg opplæring i *Marte Meo*. Tendensen i gruppene er at de uttrykker behov for mer kompetanse i bruk av video i veiledning. Sett i sammenheng med dokumentasjons- og kvalitetskravene til det barnevernfaglige arbeidet, gir det mening at familieveiledere ønsker å støtte seg til metodikk og manualer når de skal utføre nye oppgaver. Spørsmålet blir da hvordan dette henger sammen med felleselementene? Trengs det opplæring i manualbasert metodikk som for eksempel *Crowell* eller *Marte Meo* for å jobbe med enkelte av felleselementene? Eller er det rom for at det jobbes med felleselementene basert på faglig skjønn, individuell opplæring og erfaring? Hvor lite manualbasert kan foreldreveiledningen være uten at det går på bekostning av en kunnskapsbasert praksis?

De som anbefaler en praksis basert på felleselementer, advarer mot en individuell tilnærming hvor man plukker ut elementer basert på egen preferanse. Det er nødvendig med systematisk evaluering og jevnlig veiledning for å sikre at praksisen tar de virksomme elementene i bruk (Barth & Lee, 2014 i Christiansen 2015).

Så hvor likt skal det være? En kunnskapsbasert praksis innebærer at familieveilederne skal tilby den best mulig tilgjengelige vitenskapelige kunnskap som matcher med familiens behov. Det betyr at det i teorien vil finnes en metode eller tilnærming som vitenskapelig sett er bedre egnet enn andre til å løse en spesiell utfordring. Det er da ønskelig at familieveilederne benytter denne metoden eller tilnærmingen slik at familien mottar den best kvalifiserte tilgjengelige hjelpen. Dersom det er store variasjoner i hva slags metodikk familieveiledere benytter i møte med samme type utfordringer, betyr det at familier i ulik grad får best mulig tilgjengelig hjelp. For noen vil det kunne bety at de ikke får den hjelpen de har krav på. I rapporten *Utredning av kompetansetiltak* (Bufdir 2019), vises det til at store ulikheter i kompetanse hos ansatte i ulike barneverntjenester i Norge, fører til svikt i tilbudet til barn og unge. Det samme bekreftes i rapporten *Svik og svikt* (NOU 2017:12). Implementeringen av felleselementene er et forsøk på å sikre best mulig kvalifisert hjelp til utsatte barn og unge. Resultatene i denne studien viser at det er behov for et rammeverk for hvordan felleselementene kan inngå som en del av en større praksis. Dette bør inkludere hele prosessen fra beslutningstaking om hvilke tiltak som bør iverksette på bakgrunn av familiens behov, til hvordan praksiselementene skal utføres. Fremtidig forskning på prosess- og implementeringselementer vil kunne gi bidrag til et slikt rammeverk. Mitt funn bekrefter også tidligere implementeringsforskning hvor betydningen av opplæring, veiledning og vedlikeholdstrening trekkes frem (Fixsen et al. 2015).

Samarbeidet

I samtaler rundt felleselementene oppstod ofte erfaringsutvekslinger og diskusjoner knyttet til medvirkning og relasjonskompetanse. Foreldrerepresentanten hadde flere innspill og ga sine perspektiver på hvordan møter med familieveiledere og barneverntjenesten kan oppleves.

Både foreldrerepresentanten og familieveilederne var opptatt av språket.

Foreldrerepresentanten sa blant annet om språk: «Foreldre forstår ikke alltid hva dere mener, språk er makt. De fleste foreldre har ikke master», «Alle ønsker å forstå, men noen føler seg dumme for å spørre», «dere er flinke til å snakke med barn, men foreldrene forstår ikke alltid hva dere mener». Familieveilederne sa blant annet «vi må tilpasse samtalen etter den enkeltes forståelse. Vi må sjekke forståelsen», «Foreldrene forstår ofte ikke begrepene, hva innebærer det? Det kjenner jeg meg igjen i som ny i barnevernet. Jeg har måttet lære meg konkret

innhold i begreper. Å kunne bryte det ned», «det er viktig å bruke eksempler, foreldrenes egne ord og forståelse. Vi må ha samme oppfatning av ordene».

Felleselementene som omhandlet *støtte til omsorgsgiver og å fremme motivasjon* skapte særlig engasjement hos gruppene. Foreldrerepresentanten sa blant annet, «Alt kan ikke måles, men vi vil kjenne at dere vil hjelpe oss», «det handler mye om kjemi, jeg vil kunne si ifra om det ikke går», «jeg vil kunne bli oppmerksom på mine egne feil, ikke overveld meg med kritikk». Familieveilederne sa «dette er veldig viktig, uten dette kommer vi ingen vei», «jeg ble veldig glad da jeg så at dette var et felleselement», du må være villig til å lytte til folk, være ydmyk, forstå funksjon og opphav. Ikke være normativ», «det er ikke alltid vi som har rett», «den viktigste forutsetningen for å få til veiledningen er at foreldrene er trygge. Det starter fra første møte. Du kommer ingen vei uten det».

Hva er det som gjør at samarbeidet mellom foreldre og familieveiledere fremstår som så viktig i samutviklingsgruppene og hvilke implikasjoner får dette for den videre implementeringen?

Brukermedvirkning

Yrkesetikk for barnevernspedagoger er tydelig forankret i utdanningsløpet og formidlet gjennom yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere (FO 2019). I samutviklingsgruppene ble samarbeidet mellom foreldre og familieveileder ofte trukket frem i samtalen. Dette kan knyttes til kravet om økt brukermedvirkning. Prinsippet om brukermedvirkning står sentralt i sosialt arbeids teori og har vært presentert som hjelpeapparatets svar på kritikk fra brukernes opplevelse av å ikke bli møtt med anerkjennelse og respekt (Rønning 2005, i Slettebø 2008). Enigheten mellom foreldrerepresentanten og familieveilederne når det kommer til å bruke et enkelt språk i stedet for faguttrykk, sjekke for forståelse, ta foreldres opplevelser på alvor, sikre en trygg relasjon, lytte til hverandre og evaluere samarbeidet underveis, tyder på at det er etablert en felles forståelse av hva et godt samarbeid bør innebære. Samtidig er foreldrerepresentanten tydelig på at foreldre opplever dette i ulik grad i møte barnevernet. Christiansen et. al. (2015) fant i sin studie av barnevernets hjelpetiltak, at åtte av ti foreldre hadde en gjennomgående opplevelse av at relasjonen mellom seg selv og saksbehandler i barneverntjenesten var preget av samarbeid og felles forståelse av problemet. De viser til at funnene deres samsvarer med positive funn fra andre undersøkelser, bla. «det nye barnevernet» (Marthinsen, Clifford, Fauske, Lichtwark & Kojan, 2013; Christiansen et al. 2015). Økt fokus på brukermedvirkning i barnevernet kan forklare at samarbeid mellom foreldre og familieveileder blir et sentralt

tema i samutviklingsgruppene. I en implementeringssammenheng er det interessant å se på hva som kan fremme samarbeidet mellom familieveiledere og foreldre.

Forhold ved terapeuten

Christiansen et al. (2015) fant i sin studie at metodebruk hadde lite å si for hvor tilfredse foreldrene var med veiledningen de mottok fra barneverntjenesten. Dette indikerer at det er andre faktorer som er viktige for at veiledningen skal lykkes. Samtalene rundt felleselementene *støtte til omsorgsgiver* og *fremme motivasjon* tydeliggjorde en samstemthet innad i gruppene hva gjaldt betydning av disse. At relasjonen mellom forelder og familieveileder må etableres tidlig og oppleves som trygg, er avgjørende for å lykkes med veiledningen. Dag Nordanger (2018) bekrefter dette og sier i *Relasjonens kraft*: «generelt har det tre ganger så stor betydning hvem som sitter i den stolen enn hvilken metode vedkommende bruker» (RVTS). Dette betyr ikke at metode ikke er viktig, tvert imot, metode gir faglig tyngde som igjen bidrar til økt tillit til familieveileder. Trygghet i rollen og opplevd tillit fra foreldre bidrar til at familieveileder blir mer fleksibel i sin veiledning og i større grad kan gjøre tilpasninger som matcher familiens behov (RVTS). Dette perspektivet støttes av forskning fra Hartnett et al (2016). De finner i sine studier at terapeutens evne til å uttrykke empati, varme og en positiv holdning er en avgjørende faktor for å komme i posisjon til å danne en allianse. Det er forsket på hvilke faktorer ved terapeuten og ved samarbeidet som fremmer et positivt utfall i behandling, disse kalles fellesfaktorer (Duncan et al. 2010).

Fellesfaktorer

Fellesfaktorer ble først referert til av Rosenzweig i 1936 som implisitte faktorer som kunne forklare suksess i terapeutisk behandling (Duncan et al. 2010). Duncan et al. hevder at fellesfaktorer lenge har blitt oversett til fordel for forskning på intervensjoner, først og fremst innenfor medisinsk behandling. Duncan et al., viser videre til arbeidsalliansen som den viktigste for et vellykket utfall i terapi og er tydelige på at fellesfaktorer i aller høyeste grad involverer og er avhengig av klientens bidrag. Deres studier viser at det er relasjonen til terapeuten, fremfor metode eller teknikk, som tillegges verdi for et effektivt utfall av behandlingen (Elliot&James, 1989; Strupp, Fox & Lessler 1969; Duncan et al., 2010). Deres oversikt over virksomme fellesfaktorer er: empati, allianse, samhold, samarbeid, felles målforståelse, aksept for den andre, oppriktighet/kongruens og feedback. De trekker særlig frem feedback fra klienten som avgjørende for å forsterke effekten av fellesfaktorer. De mener at en veksling mellom opplæring og veiledning fra kvalifiserte veiledere, samt feedback fra klienter, vil bidra til å øke fellesfaktorenes potensial.

Evnen til å etablere og inngå i en trygg allianse med familien avhenger både av formalisert kunnskap, opplæring og veiledning, i tillegg til individuelle egenskaper og ferdigheter som kan påvirkes av erfaring og trygghet i rollen som familieveileder. Funn gjort i forhold til at barnevernet bør bruke et klart og tydelig språk i møte med foreldre, gir informasjon om viktige tilpasninger som må gjøres. Veiledningen må ta hensyn til at foreldre i barnevernet kommer fra alle samfunnslag og har ulike forutsetninger for å delta i foreldreveiledning. Videre implementering bør derfor utvikle en veiledningsform som er tilpasset foreldres ulike behov for tilpasset opplæring. Videre bør funn om betydningen av relasjon og samarbeid i foreldreveiledning løftes frem og det bør undersøkes om dette skal få en større plass i rammeverket for felleselementer.

Avslutning

Denne artikkelen har formidlet familieveiledernes, og foreldrerepresentantenes erfaringer og refleksjoner rundt de åtte presenterte felleselementene. Funnene er diskutert opp mot teori om implementering og tilpasning til en barnevernfaglig kontekst. Resultatene i artikkelen gir tydelige innspill til det videre arbeidet med implementering av felleselementene.

Familieveiledernes praktisering av felleselementene skiller seg kvalitativt fra hverandre, slik det beskrives i artikkelen. Kunnskapen vi har om at manglende kompetanse hos ansatte i barnevernet, kan føre til svikt i tilbudet til barn og unge, gjør dette til et relevant funn. Implikasjonen dette får for videre implementering, er å tydelig forankre *praktiseringen* av felleselementene i en kunnskapsbasert praksis. Implementeringen av felleselementene bør vektlegge en form for opplæring som ivaretar det faktum at familieveiledere har ulikt teoretisk og praktisk utgangspunkt for sin yrkesutøvelse. Videre bør det planlegges for veiledning og oppfølging av familieveilederne slik at arbeidet med felleselementene kvalitetssikres. En interessant diskusjon i forlengelsen av dette er, hvor stor grad av individuelle forskjeller i utøvelsen av felleselementene som kan aksepteres uten at det påvirker hvor virksomme felleselementene er? Fremtidig forskning på et rammeverk for felleselementene hvor prosess- og implementeringselementer er inkludert som «support factors», kan informere denne diskusjonen.

I samutviklingen ble det tydelig at samarbeid, og medvirkning ble oppfattet som sentralt for å lykkes i arbeidet med felleselementene. Videre implementering bør derfor fokusere på å styrke disse faktorene. En interessant tilnærming til det kunne være å se på hvordan felleselementer og fellesfaktorer kan utfylle hverandre.

Resultatene i denne artikkelen gir innspill til videre implementering basert på samutviklingen som har funnet sted. Videre i implementeringen av felleselementene kan samutvikling fortsette å informere prosjektet. Da ligger innovasjonen både i arbeidet med felleselementene og i implementeringsarbeidet. Dialog mellom familieveiledere, forskere og foreldre i samutviklingsgrupper, kan bidra til en prosessorientert samskaping som vi ikke har sett i norsk barnevern hittil. Det hadde vært spennende!

Litteratur:

- Backe-Hansen, E. (2009). *Hva innebærer et kunnskapsbasert barnevern?* Fontene forskning: Et tidsskrift fra Fellesorganisasjonen (FO). (2), 4-16.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). (2018b, 22.11.2018). *Barnevernsstatistikk*. Lastet ned fra https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). (2019). *Utredning av kompetansehevingstiltak i barnevernet*. Lastet ned fra <https://www.bufdir.no/globalassets/bufdirs-kompetanseutredning-endelig.pdf>
- Barne- og likestillingsdepartementet. (2016). *Retningslinjer om hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 4-4*. (Rundskriv Q-0982). Lastet ned fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-om-hjelpetiltak-jf.-barnevernloven--4-4/id2482116/sec1>
- Barne- og likestillingsdepartementet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2009). *Et kunnskapsbasert barnevern*. Strategi for FoU-arbeidet i Barne- og likestillingsdepartementet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet 2009-2012.
- Barne- og likestillingsdepartementet. (2017). *Mer kunnskap-bedre barnevern*. *Kompetansestrategi for det kommunale barnevernet 2018-2024*. Lastet ned fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/6e31905299774f5681d57311e284d519/bedre-barnevern.pdf>
- Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-17-100). Lastet ned fra <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>
- Barth, R., Lee, B., Lindsey, M., Collins, K., Strieder, F., Chorpita, B., Sparks, J. (2012). *Evidence-based practice at a crossroads: The timely emergence of common elements and common factors*. *Research on Social Work Practice*, 22(1), 108-119. <https://doi.org/10.1177/1049731511408440>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. Lastet fra <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Cartwright, Nancy, Hardie Jeremy. (2012). *Evidence-based policy. A practical guide to doing it better*. Oxford university press
- Christiansen, Ø., Bakketeig, E., Skilbred, D., Madsen, C., Havnen, K. J. S., Aarland, K., & Hansen, E. B. (2015). *Forskningskunnskap om barnevernets hjelpetiltak*. Bergen: UNI Research Helse.

- Clifford, G., Fauske, H., Lichtwarck, W., & Marthinsen, E. (2015). *Minst hjelp til dem som trenger det mest? Sluttrapport fra forsknings- og utviklingsprosjektet Det nye barnevernet. NF-rapport 6/2015* (Vol. nr. 6/2015). Bodø: Nordlandsforskning.
- Duncan, B. L., Miller, S.D., Wampold, B. E. & Hubble, M. A. (2010). *The heart and soul of change* (2. utg). Washington DC: American Psychological Association.
- Fixsen, Dean L., Naom, Sandra F., Blase, Karen A., Friedman, Robert M., Wallace, Frances. (2005). *Implementation reserach: A synthesis of the literature*. University of south Florida.
- Fellesorganisasjonen (FO). (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. Lastet ned fra <https://www.fo.no/getfile.php/1311735-1585635696/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Grimen, H. & Terum, L.I. (2009). *Evidensbasert profesjonsutøvelse*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Hartnett, D., Carr, A. & Hamilton E. (2016). *Therapist implementation and parent experiences of the three phases of Functional Family Therapy*. Journal of the family Therapy/volume 39, issue 1/ p. 80-102. Lastet ned fra <https://doi.org/10.1111/1467-6427.12120>
- Haaland, T., Sverdrup, S., Andresen, I.-H. W., & Kristofersen, L. B. (2006). *Hjelpetiltak i barnevernet: Virker de?* (Vol. 2006:7). Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.
- Johannesen, Asbjørn, Line Christoffersen og Per Arne Tufte. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 4. utg. Oslo: Abstrakt.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- NOU 2017: 12. (2017). *Svikt og svik*. Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet *Utredning av kompetansehevingstiltak i barnevernet*. 2019. Oslo: Barne- og familiedirektoratet. Lastet ned fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/a44ef6e251cd443396588483e97402ab/no/pdfs/nou201720170012000dddpdfs.pdf>
- Olafsen, K.S, & Kjøbli, J. (2021). *Effektive tiltak tas sjelden i bruk når barn lever med omsorgssvikt*. Fontene. Lastet ned fra

<https://fontene.no/debatt/effektive-tiltak-tas-sjelden-i-bruk-nar-barn-lever-med-omsorgssvikt-6.47.774857.fbc3f5ec42>

Regionsenter for barn og unges psykiske helse (Rbup).

Lastet ned fra <https://www.r-bup.no/forskningsprosjekter/kjernebarnevernprosjektet>

Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS). 2018.

Relasjonens kraft. Lastet ned fra

<https://www.youtube.com/watch?v=pfb16Loog3M&t=3s>

Slettebø, Tor. 2008. *Foreldres medbestemmelse i barnevernet* (Doktorgradsavhandling).

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Lastet ned fra

https://ntnuopen.ntnu.no/ntnuxmlui/bitstream/handle/11250/267646/124503_FULLTEXT01.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ungsinn. www.ungsinn.no

Winje, H. N. (2019). *Identifisering av felleselementer fra relasjonelle intervensjoner fra omsorgssvikt og mishandling*. (Masteroppgave). Universitetet i Oslo.

Vedlegg 1

FORFATTERVEILEDNING FONTENE FORSKNING 2021 INFORMASJON

Takk for at du er interessert i å sende inn artikkel til Fontene forskning!

Fontene forskning er Norges ledende vitenskapelige tidsskrift for sosialt arbeid, barnevern og vernepleie. Vitenskapelige artikler bedømmes (peer review) anonymt av to uavhengige fagfeller med høy vitenskapelig kompetanse. Fontene forskning inneholder i tillegg følgende typer fagstoff: debattartikler, bokanmeldelser og nytt om forskning, blant annet presentasjoner av doktorgradsavhandlinger.

Papirutgaven kommer ut med to nummer per år, vanligvis i juni og desember. Heftene blir deretter publisert åpent på tidsskriftets nettsted: <http://www.fonteneforskning.no>. Vitenskapelige artikler som er godkjent for publisering kan publiseres på nettet i påvente av plass i papirutgaven.

Tidsskriftet utgis av FO, Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Det sendes til medlemmer og abonnenter og har et opplag på over 30 000.

Redaksjonen tar gjerne mot manuskripter fra alle områder innen de forskningsfeltene som er relevante for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Det er ingen betingelse at forfatteren selv tilhører en av disse yrkesgruppene, bare at artiklene er av interesse for fagfeltet. Det dreier seg om tema med relevans for sosialt arbeid, barnevern, sosialpedagogikk, funksjonsnedsettelse, sosialpolitikk, velferdspolitikk, det sivile samfunn; eller for utdanning og forskning på disse områdene.

Spørsmål om innsending av materiale kan rettes til fagredaktør eller til redaksjonsutvalget:

Fagredaktør

Sissel Seim sisselse@oslomet.no tlf. 913 19 329

Redaksjonsmedlemmer:

Anita Gjermestad anita.gjermestad@vid.no tlf. 911 13 838

Hulda Mjøll Gunnarsdottir hulda.m.gunnarsdottir@uis.no tlf. 518 31 521

Ingunn Barmen Tysnes Ingunn.Barmen.Tysnes@hvl.no tlf. 555 87 866

Ingunn Tollisen Ellingsen Ingunn.T.Ellingsen@uis.no tlf. 518 34 237

Karen Skaale Havnen khav@norcereasearch.no tlf. 561 07 239/41607350

Siv Elin Nord Sæbjørnsen siv.e.n.sabjornsen@himolde.no tlf. 482 05 501

Steinar Kristiansen steinar.kristiansen@outlook.com tlf. 922 50 323

Behandling og vurdering av manuskripter krever tid og oppmerksomhet fra redaksjon og fagfeller som skal vurdere artiklene. For å sikre best mulig vurdering må manuskripter som sendes inn være vitenskapelig og språklig bearbeidet, og nøye følge de tekniske kravene til oppsett og referanser som er satt opp i instruks for forfatterne, se sjekklisten.

Tidsskriftets redaksjon har ikke kapasitet til å kommentere uferdige manuskripter. Uferdige eller teknisk ufullstendige manuskripter blir derfor ikke vurdert for publisering, men forfatterne får beskjed om dette. Innsendte manuskripter returneres ikke, og redaksjonen påtar seg ikke ansvar for dem.

Informasjon og instruks til forfattere finner du også på <http://www.fonteneforskning.no>

INSTRUKS TIL FORFATTERE

Vitenskapelige artikler

Vitenskapelige artikler skal være teoretiske og/eller empiriske originalartikler eller oversiktsartikler innenfor det samfunnsvitenskapelige forskningsfeltet og sosialpolitikk. Artiklene skal ikke overskride 7000 ord, inkludert sammendrag, nøkkelbegreper, figurer, tabeller og litteraturreferanser. Det skal også sendes inn en anonymisert versjon av artikkelen. For faglige krav til artikler se kriterier for fagfelle-vurdering på side 6. Tekniske krav til artiklene er gjengitt nederst på siden og på neste side.

Debattartikler

Debattartikler kan ta opp teoretiske og metodiske spørsmål, behandle motsetninger og ulike oppfatninger i fagfeltet, samt spørsmål knyttet til utdanningspolitikk, utdanning, velferdspolitik og forskningspolitikk (maksimum 3000 ord inkludert litteraturreferanser.).

Anmeldelser og omtale av bøker og tidsskrifter

Anmeldelser av bøker og tidsskrifter avtales med redaksjonen. Ta kontakt med bokredaktør Steinar Kristiansen, steinar.kristiansen@outlook.com om du ønsker å anmelde en bok (maksimum 2000 ord). Nye bøker til redaksjonen publiseres på nettsidene.

Nytt om forskning:

Tidsskriftet tar gjerne imot sammendrag av forskningsrapporter, doktoravhandlinger og andre nyheter, for eksempel informasjon om prosjekter og konferanser.

INNSENDELSE AV BIDRAG

Manus til vitenskapelige artikler, debattartikler, bokanmeldelser og nyheter sendes som vedlegg til epost til fagredaktøren: sisselse@oslomet.no. Hvis det er flere enn en forfatter, skal en av forfatterne oppgis som kontaktperson. Navn på dokumentet skal være forfatterens eller kontaktpersonens navn og dato for innsending. Samme eller lignende manuskript må ikke sendes til andre tidsskrifter eller forlag.

TEKNISKE KRAV

Vitenskapelig artikler og debattartikler skal sendes i redigerbar elektronisk form (Word-format). Artikler skal være skrevet med 1.5 linjeavstand og marg på 2,5 cm på hver side og oppe og nede, det skal brukes font Times New Roman 12 punkt. Sidene skal være fortløpende paginert og skal ikke inneholde topptekst eller bunntekst med forfatterens navn eller andre informasjoner.

Det godtas opp til to nivåer av underoverskrifter for å dele opp artikkelen. Underoverskriftene skal gi leserne veiledning og bør være korte og informative. Noter bør unngås, innholdet bør innarbeides i teksten. Hvis det er nødvendig med noter skal de settes inn som sluttnoter og nummereres fortløpende. Eventuelle tabeller eller figurer skal leveres på egen side, med henvisning i teksten til hvor de skal settes inn.

NB! Alle tekniske krav må følges og sjekkliste på side 6 i forfatterveiledningen skal sendes med ved innsending av manus!

Vitenskapelige artikler og debattartikler skal sendes i et samlet dokument som inneholder både oversiktsside, artikkel og eventuelle figurer og tabeller.

Oversiktsside skal inneholde:

- Artikkelens tittel
- Forfatteren/forfatterens navn, tittel, arbeidssted, og epost, flere forfattere skal oppgis i riktig rekkefølge for publisering.
- Opplysninger om hvilken forfatter som skal være kontaktperson
- Artikkelens lengde (antall ord) inkludert sammendrag, nøkkelbegreper, tabeller, figurer og litteraturreferanser.
- Erklæring om at artikkelen ikke er publisert, eller levert til publisering annet sted.
- Sammendrag på maksimum 120 ord og maksimum seks nøkkelbegreper.

Artikkelen skal inneholde: Tittel, tekst og litteraturreferanser. Eventuelle figurer og tabeller settes i slutten av artikkelen på separate sider med angivelse i teksten hvor de skal settes inn.

Anonymisert artikkel sendes i eget dokument

For vitenskapelige artikler skal det sendes inn en anonymisert versjon av artikkelen som kan sendes til fagfellevurdering. I denne versjonen skal det ikke kunne gjenkjennes hvem som er forfatter. Navn på institusjon, sted, tekst og litteraturreferanser til forfatter må anonymiseres. Litteraturreferanser til forfatter skrives slik i teksten: (Forfatter, årstall) eventuelt (Forfatter 1, 2 eller 3, årstall) ved flere forfattere. I litteraturlisten plasseres referansen alfabetisk under F, uten andre informasjon, som navn på dokumentet, tidsskrift eller forlag. Eventuelle figurer og tabeller skal også inngå i det anonymiserte dokumentet. Anonymisert dokument skal ha forfatterens navn og dato for innsendelse som dokumentnavn, dette fjernes av redaksjon før eventuell videresending til fagfeller. Husk at eventuelle figurer og tabeller også skal inngå i det anonymiserte dokumentet.

Bokanmeldelser

Bokanmeldelser skal være på maks. 2000 ord. Dokumentets navn skal være navnet på den som anmelder og dato for innsendelse. Følgende informasjon skal stå på første side:

- Tittel på anmeldelsen, anmelderens navn, tittel, arbeidssted, og epost,
- Opplysninger om boken som anmeldes: Forfatter, evt. forfattere, tittel, forlag, samt årstall for utgivelse.
- Anmeldelsens lengde i antall ord.

REFERANSER

Referanser skal følge malen APA 7th, norsk versjon. Det skal ikke brukes (ibid) eller (op.cit.).

Informasjon om APA7th finnes på lenken: <https://kildekompasset.no/referanstiler/apa-7th/>

NB! Tidsskriftet benytter ikke lenger fullt fornavn på forfattere.

Referanser i teksten:

I løpende tekst oppgis forfatternavn og årstall, for sitater skal det også oppgis sidetall.

Med 1-2 forfattere: (Forfatter, årstall) (Forfatter & forfatter, årstall)

Med 3-20 forfattere: Kun første forfatter et al. (Forfatter et al., årstall)

Flere referanser i en parentes plasseres i alfabetisk rekkefølge adskilt med semikolon, slik: (Forfatter & Forfatter, årstall; Forfatter, årstall)

Referanseliste skal plasseres alfabetisk sist i artikkelen. Følg nøye APA7th for referanser til alle typer publikasjoner.

VURDERING AV ARTIKLER

Redaksjonen vurderer først om vitenskapelige artikler skal sendes til fagfellevurdering, debattartikler vurderes endelig av redaksjonen. Manuskripter som går til fagfellevurdering sendes i anonymisert form til to uavhengige fagfeller. Dersom artikkelen antas skal forfatteren bearbeide den på bakgrunn av kommentarer fra fagfeller og redaksjon,

og sende artikkelen tilbake til fagredaktør. Hvis artikkelen ikke antas, kan forfatter bli invitert til å sende inn en omarbeidet versjon av artikkelen til ny vurdering. Ved større omarbeidelser blir ny versjon av artikkelen sendt tilbake til fagfeller for vurdering.

Hvis artikkelen antas for publisering, skal det i tillegg leveres tittel, sammendrag og nøkkelbegreper på engelsk, samt bilde av forfatter/forfattere.

Redaksjonen for fagbladet Fontene har ansvar for språkvask, korrektur og trykking av antatte artikler. I produksjonsprosessen vil derfor Fontene-redaksjonen kommunisere direkte med forfatter eller kontaktpersonen.

ETIKK

Alle forfattere har ansvar for at fagetiske og forskningsetiske prinsipper er ivaretatt i manuskriptet. Ved empiriske undersøkelser skal det oppgis i teksten hvordan etiske hensyn er ivaretatt, og om det er innhentet tillatelser fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

Forfattere skal følge anerkjente regler for sitering og nøyaktig bruk av referanser med sidetall for sitering både av eget og andres arbeider. Redaksjonen ser alvorlig på forsøk på plagiering, kopiering av tekst fra andres arbeid uten oppgitt referanse, og vil ta skritt for å følge opp dersom dette oppdages. Ny *Lov om organisering av forskningsetisk arbeid* (forskningsetikkloven) trådte i kraft 1.5.2017, og erstatter tidligere lov fra 2007. For nærmere informasjon om forskningsetikk og definisjoner av plagiering og fusk [etc. se:](#) De nasjonale forskningsetiske komiteer. <https://www.etikkom.no/>
Se også informasjon fra Committee on Publication Ethics, COPE, www.publicationethics.com

COPYRIGHT

Det er en betingelse for publisering at forfatterne gir publiseringsrettigheter til Fontene forskning. Dette gir tidsskriftet rett til å formidle artikkelen i trykket form og elektronisk etter at den er trykket. Forfatterne kan bruke artikkelen andre steder *etter* publisering i Fontene forskning, men det skal da sendes melding til redaktøren om hvor den trykkes, og det skal fremgå at artikkelen opprinnelig er trykket i Fontene forskning. Avtale om copyright skal undertegnes før publisering.

KRITERIER FOR FAGFELLE-VURDERING

Fontene forskning publiserer artikler som er aktuelle for følgende områder: Sosialt arbeid, barnevern, sosialpedagogikk, funksjonsnedsettelse, sosialpolitikk, velferdspolitik, det sivile samfunn; eller for utdanning og forskning på disse områdene. Vitenskapelige artikler vil bli bedømt anonymt av to uavhengige fagfeller med høy kompetanse. Kriteriene for fagfellevurdering er også en veiledning til forfatterne.

I Vurdering av innhold

- 1) Er innholdet i artikkelen relevant og interessant for Fontene forsknings område?
- 2) Presenterer artikkelen ny kunnskap?
- 3) Er formål og problemstillinger klart formulert og diskutert i artikkelen?
- 4) Er artikkelen godt disponert, og teori, metode, funn og tolkninger klart presentert?
- 5) Er artikkelen fundert på relevant og oppdatert norsk og internasjonal faglitteratur?
- 6) Har den godt språk og begrepsbruk?
- 7) Finnes det godt sammendrag og nøkkelbegreper?
- 8) Er kildehenvisninger komplette i tekst og i litteraturliste?

II Konklusjon

1. **Godtatt. Artikkelen kan aksepteres som den er.** Du kan fortsatt foreslå forbedringer.
2. **Godtatt med mindre omarbeidelse. Artikkelen må omarbeides før publisering.** Det bør beskrives hvilke endringer som er nødvendige.
3. **Kan godtas, med større omarbeidelse.** Artikkelen har en eller flere områder som må forbedres vesentlig før publisering. Problemene bør beskrives, med anvisning av hvilke områder som må forbedres.
4. **Kan ikke godtas.** Artikkelen vurderes på nytt etter at den er omarbeidet.
5. **Avvist.** Velg dette alternativet hvis artikkelen er helt utilstrekkelig på en eller flere av områdene ovenfor. Dersom du velger dette alternativet behøver du bare skrive en begrunnelse for avgjørelsen, og ikke en detaljert redegjørelse for hvordan artikkelen kan omarbeides

SJEKKLISTE SOM SENDES INN SAMMEN MED MANUSKRIFTET

Gjelder artikkel:

Forfatternavn og dato for innsending:

Artikkelens nummer (Hvis tildelt):

Er innsending i overensstemmelse med instruksen? (Sett kryss til venstre).

	Maksimal lengde (Vitenskapelig artikkel 7000 ord, debattartikkel 3000 ord, anmeldelser 2000 ord)
	Tilstrekkelige forfatteropplysninger (navn, mailadresse, ev. institusjon,)
	Erklæring om at artikkelen bare er sendt Fontene forskning
	Tekniske krav: Sidetall, font Times New Roman 12 punkt, 1 1/2 linjeavstand, vi godtar tre overskrifter.
	Sammendrag/ingress/nøkkelbegreper
	Redegjørelse for etikk (i metodeavsnitt)
	Litteratur-referanser (Norsk APA7th, https://kildekompasset.no/referansestiler/apa-7th/)
	Anonymisert versjon vedlagt (for vitenskapelig artikkel).
	Navn på dokumentet: forfatternavn og innsendt dato + eventuelt tildelt artikkelnummer.
	Redegjørelse for endringer (etter forslag fra redaksjon eller fagfeller)
	Engelsk tittel, sammendrag og nøkkelord (bare for antatte artikler)
	Bilde av forfatter(e) (bare for antatte artikler)

AVTALE OM BRUK AV FORSKNINGSDATA**Avtalens omfang:**

I sammenheng med masteroppgave i familiebehandling ved OsloMet gis Stine Moen tilgang til å bruke et avgrenset og anonymisert datamateriale fra Kjernebarnevernsprosjektet. Materialet skal kun benyttes i arbeidet med masteroppgaven, og evt. i publisering av en vitenskapelig artikkel basert på funnene. Datamaterialet er RBUPs eiendom, og skal ikke deles med eller videreformidles til andre, og oppbevares på en sikker måte i henhold til RBUPs datasikkerhetspolicy.

Lagring av datamaterialet:

Anvendt datamateriale skal lagres i egne filer på beskyttet område på RBUPs server, samt kryptert lagringsmedium hos studenten. RBUP skaffer lagringsmedium som skal brukes til formålet, og materialet skal under ingen omstendigheter flyttes til annet lagringsmedium eller ukryptert område.

Tema for masterprosjektet: Bruk av samutvikling som metode for tilpasning av tiltakselementer foreldreveiledning ved omsorgssvikt og mishandling i to barneverntjenester.

Datamateriale: Lydoptak fra samutviklingsmøter, samt transkriberte fokusgruppeintervjuer og bakgrunnsopplysninger.

Endringer og avtalens gyldighet:

Ved vesentlige endringer av formålet med oppgaven eller behov for andre variabler enn de listet opp over plikter studenten å melde fra om dette, og en ny kontraktinngåelse skal da gjennomføres hvis RBUP vurderer det som nødvendig. Avtalen opphører 01.06.2021 eller når arbeidet er avsluttet hvis dette skjer før tidsrammen for oppgaven. Ved avslutning av avtalen skal datamaterialet og lagringsmedium returneres til RBUP.

Dato, sted P-2, - KA
Kåre S. Olafsen
Forsker RBUP

Stine Moen
M asterst udent

Regionsenter for barn og unges psykiske helse
Helseregion Øst og Sør

RBUP Øst og Sør
Gullhaugveien 1-3, 0484 Oslo
Postboks 4623 Nydalen, 0405 Oslo

Sentralbord: + 47 22 58 60 00
Web: <http://www.r-bup.no>
Firmamail: _____

Bankkonto: 6096.05.18392
Org.nr: 980.633.004